

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi A.K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn.
II AKa 140/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 5 czerwca 2024 r.,

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt II AKa 140/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. przyznaje skarżącemu A.K. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu sumę pieniężną w wysokości 3.000 (trzy tysiące) złotych za okres od 27 kwietnia 2022 r. do 4 kwietnia 2024 r.;

3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. akt II AKa 140/22 nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dnia przekazania akt do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu;

4. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz skarżącego kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

5. nakazuje Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu zwrócić skarżącemu opłatę od skargi w wysokości 200 zł (dwieście złotych).

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z 29 marca 2024 r. pełnomocnik A.K. (dalej: „skarżący”) złożył skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu pod sygn. akt II AKa 140/22. Skarżący wniósł o:

1. stwierdzenie, że przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu nastąpiła przewlekłość postępowania w sprawie o sygn. akt II AKa 140/22;
2. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz skarżącego sumy pieniężnej w kwocie 5000 zł;
3. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz skarżącego kosztów postępowania wywołanego niniejszą skargą, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że jego apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 17 marca 2022 r. (II K 133/19) wraz z aktami sprawy wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 25 maja 2022 r. W sprawie wyznaczono sędziego sprawozdawcę w dniu 27 maja 2022 r. Do dnia wniesienia niniejszej skargi nie dokonano w sprawie żadnej innej czynności procesowej. Skarżący podkreślił, że sprawa ma dla niego wymiar materialny. Bez rozstrzygnięcia apelacji jego roszczenia znajdują się w swoistej próżni prawnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora

i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawa nie określa terminu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że stan taki zachodzi zasadniczo w przypadku beczynności sądu drugiej instancji w zakresie wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej, przekraczającej 12 miesięcy (tak np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 stycznia 2019 r., I NSP 4/18; z 10 czerwca 2020 r., I NSP 67/20; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18). W niniejszej sprawie apelacja wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 27 kwietnia 2022 r. Do czasu wniesienia niniejszej skargi na przewlekłość postępowania, tj. do 4 kwietnia 2024 r., Sąd Apelacyjny w Poznaniu nie rozpoznał sprawy, ani nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej. W niniejszym postępowaniu okres oczekiwania na rozpoznanie apelacji przez sąd odwoławczy wynosi obecnie ponad 24 miesiące. W okresie tym nie zostały podjęte żadne czynności, które uzasadniałyby tak długi czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy. Już sama długość okresu beczynności sądu przemawia więc za tym, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu pod sygn. akt II AKa 140/22 nastąpiła przewlekłość postępowania.

Uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania apelacyjnego, stosownie do treści art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy miał obowiązek rozstrzygnąć wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa odpowiedniej sumy pieniężnej. Przyznanie jej stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżących za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia

2006 r., III SPP 154/05). Wysokość przyznanej sumy pieniężnej powinna być proporcjonalna do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 kwietnia 2019 r., I NSP 9/19; z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15).

Skarżący wnioskował o przyznanie mu sumy pieniężnej w kwocie 5000 zł. Nie uzasadnił jednak dlaczego domaga się zasądzenia należności w takiej wysokości, ograniczając się wyłącznie do samego żądania powyższej kwoty i wskazania, że sprawa ma dla niego również znaczenie finansowe. Sąd Najwyższy wziął pod uwagę charakter sprawy oraz wielkość zwłoki w podejmowaniu czynności przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, jak również to, że zasądzenie sumy pieniężnej nie ma na celu wyrównanie szkody powstałej na skutek przewlekłości postępowania. Z tych względów w ocenie Sądu Najwyższego kwota 3000 zł rekompensuje skarżącemu zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania za okres od 27 kwietnia 2022 r. do 4 kwietnia 2024 r.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy Sąd Najwyższy uznał za zasadne zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej w okresie 3 miesięcy od daty zwrotu akt.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Zasądzoną od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz skarżącego kwotę 257 zł stanowi wynagrodzenie pełnomocnika skarżącego będącego adwokatem, której wysokość ustalono na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964),
powiększone o kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

ZG

[ms]